

Primer acte de la nova Fundació Germà Colón. —La Fundació Germà Colón, institució vinculada a la donació de la biblioteca particular del professor Colón a la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana, ha organitzat la seua primera activitat durant la primera setmana de juliol de 2002. I aquesta ha estat fidel a l'objectiu prioritari de la institució, que és promocionar tot allò relacionat amb la Filologia Romànica i dirigit a incentivar el coneixement i la recerca d'aquesta en els seus diferents àmbits, com també promoure actes acadèmics que desenvolupen aquesta finalitat. Efectivament, el curs d'estiu *Dels manuscrits a la impremta*, amb un total d'onze intervencions, ha estudiat el procés que va del manuscrit medieval als primers temps de la impremta i les conseqüències de tota mena (culturals, socials, lingüístiques, literàries, etc.) que se'n derivaren, en el marc geogràfic europeu i fonamentalment peninsular.

La disposició dels continguts dels tres dies del curs ha obeït a criteris cronològics i temàtics molt clars. Després de la presentació del prof. Colón, que exemplificà en Erasme i en la paremiologia la gran difusió que tingueren determinats escrits impresos, les sessions del primer dia es dedicaren a mostrar el procés d'escriptura i de publicació abans de la impremta. El prof. Francisco Gimeno, de la Universitat de València, dibuixà un panorama de tot el procés de producció d'escriptura del manuscrit, des de les causes que motivaren la fixació escrita fins

a la feina concreta del copista o de l'autor (en el cas dels manuscrits d'autor), sense oblidar la reproducció també manuscrita i la circulació posterior del producte. La prof. Mandingorra, especialista en cultura escrita, concretà la seua intervenció demostrant com les notícies de qual-sevol tema quotidià escrits per «culturalitzats» es sotmeten a regles i esquemes apresos durant l'aprenentatge; això es veu perfectament a través de dietaris. L'última intervenció del dia aportà una agradable novetat: el Dr. Eugenio Díaz Manteca volgué ensenyar en el mateix Arxiu històric de la Diputació de Castelló, del qual és director, diferents tipus de manuscrits i de lletres, caplletres, filigranes, miniatures, etc., així com el procés de relligat i d'enquadrernació, amb una demostració pràctica; una breu visita a l'interior de l'arxiu clogué el primer dia.

El segon dia es dedicà gairebé monogràficament al tractament de la difusió manuscrita i impresa de la literatura. El prof. Albert Soler, de la Universitat de Barcelona, parlà de Ramon Llull i les innovacions en els modes de producció, difusió i recepció del saber, destacant sobretot l'excepció que representen Arnau de Vilanova i Ramon Llull, per ser laics, intel·lectuals i amb un projecte molt definit, la qual cosa perfila la seua producció escrita i alhora la difusió. La Dra. Maria Mercè López Casas, de la Universitat de Santiago de Compostela, avançà dades sobre la seua recerca actual, destinada a esbrinar la difusió real de March al segle XVI, en manuscrits i edicions, en la llengua original i en castellà. Per la seua part, el prof. Vicenç Beltran, de la Universitat de Barcelona, parlà de l'ordenació dels continguts en els Cançoners, amb exemples concrets que mostren la complexitat del tema i la importància a l'hora d'atribucions, relacions entre autors, gustos literaris, etc. L'última sessió del dia, a càrrec de la professora Beatrice Schmid, de la Universitat de Basilea, permeté comprovar com els autors de les primeres edicions impreses no s'estigueren de realitzar canvis lingüístics, per les més diverses raons, fonamentalment d'adequació lingüística i sociològica als destinataris reals.

El tercer i darrer dia estigué dedicat a comprovar en quina mesura hi hagué impacte cultural en la primeríssima impremta. Les conclusions semblen mostrar una certa continuïtat de temàtiques i fins i tot de disposicions espacials. En efecte, la professora Carmen Codoñer, de la Universitat de Salamanca, en la seua intervenció destacà la inicial paradoxa que presenta el fet que la disposició dels comentaris als clàssics segueix tenint el mateix espai a l'imprès que al manuscrit. El Dr. Albert Hauf demostrà el valor de la impremta com a continuació del període anterior, la qual cosa és perfectament visible en les edicions d'autors castellans i catalans del XIV-XV; a més a més mostrà com els materials de la impremta molt sovint es feien servir per a edicions de temàtica molt diferent. La cloenda del curs tingué com a protagonista el prof. Pedro Cátedra, de la Universitat de Salamanca, que incidí en aquests aspectes i mostrà casos concrets, especialment de literatura castellana.

Les paraules finals del curs d'estiu, del professor Germà Colón, foren un recordatori de les tasques de la Fundació i de la voluntat de continuar amb diverses activitats ja programades. [T. M. R.]